

ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

«Μέρες καλές, έξοχες για την Ρωμιοσύνη»

Επιμέλεια
αφιερώματος,
φωτό:
Γιάννης
Δραμιτίνος

Φωτογραφία πάνω:
Η συνάντηση
έγινε στο σπίτι του
Ευάγγελου και
της Ευμορφίας
Μορφιάδου. Ο
«Κόσμος» τους ευ-
χαριστεί θερμά για
την φιλοξενία κα-
θώς και την κα-Έφη
Σαμαρά που μας
έφερε σε επαφή με
τους Ρωμιούς της
Πόλης και χωρίς
την βοήθεια της δεν
θα είχαν πραγμα-
τοποιηθεί αυτές οι
συνεντεύξεις.

Τη νύκτα της 6ης προς 7η Σεπτεμβρίου 1955 ομάδες εξαγριωμένων Τούρκων υπό την καθοδήγηση της οργάνωσης Kibris Türkür λεπλάτησαν ελληνικά εμπορικά καταστήματα στο κέντρο της Πόλης, κατέστρεψαν ναούς, οικίες και νεκροταφεία, κακοποίησαν και σκότωσαν Έλληνες. Δεκάδες χιλιάδες Έλληνες, που είχαν και την τουρκική, υπηκοότητα έχασαν τις περιουσίες τους. Το οργανωμένο πογκρόμ της νύκτας της 6ης Σεπτεμβρίου 1955 εναντίον των Ελλήνων της Πόλης έμεινε στην ιστορία με την ονομασία «Σεπτεμβριανά»... Αμέσως μετά τα Σεπτεμβριανά, πολλοί από τους Έλληνες εγκατέλειψαν τη γενέτειρά τους για διάφορους προορισμούς. Ένας από αυτούς ήταν η Αυστραλία. Ο «Κόσμος» ήρθε σε επαφή με έξι Ρωμιούς της Πόλης που βρήκαν μια νέα, ασφαλή πατρίδα στην

Αυστραλία και κατέγραψε σε βίντεο τις αναμνήσεις τους. Η συνάντηση έγινε στο σπίτι δύο θαυμάσιων και ευγενικών ανθρώπων που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στην Πόλη, του Ευάγγελου και της Ευμορφίας Μορφιάδου. Στο σημερινό αφιέρωμα φιλοξενούμε αποσπάσματα από τις συνομιλίες που καταγράψαμε ενώ σε επόμενη έκδοση θα δημοσιεύσουμε την συνέντευξη με την κα Ευμορφία Μορφιάδου που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το επεξεργασμένο βίντεο των συνεντεύξεων θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του «Κόσμου» και στη σελίδα μας στο Facebook μέχρι το τέλος Μαΐου. Θα ακολουθήσει ένθετο και βίντεο με το πλούσιο υλικό που θα συγκεντρωθεί από το ταξίδι-αποστολή του «Κόσμου» στην Κωνσταντινούπολη που θα πραγματοποιηθεί στις αρχές Μαΐου.

Στέφανος Νικολαΐδης

Γεννήθηκε στην Πόλη στις 4 Ιανουαρίου 1924

«Ο πατέρας μου Βασίλειος ήταν από την Καππαδοκία, η γιαγιά Ελένη ήταν προσκυνήτρια. Κρητικός ο παππούς Στυλιανός, στρατιωτικός ιατρός στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Είχε πάει να εξετάσει μια γυναίκα και μια από τις γυναίκες του χαρεμιού άρεσε πιο μπέρα μου τόσο πολύ που της χάρισε ένα μπαστούνι με λαβή από ελεφαντόδοντο. Το έχω ακόμη αυτό το μπαστούνι.

Έχω ακόμη πολλούς καλούς φίλους Τούρκους. Το πογκρόμ το σχεδίασαν μάνες πριν. Οι καλοί φίλοι Τούρκοι όταν κατάλαβαν ότι κάτι γίνεται, μας έλεγαν «απόψε ελάτε να κάτσετε απόψε μαζί μας, να σας έχουμε μαζί μας. Μην βγαίνετε στους δρόμους, μη μιλάτε ελληνικά».

Τις καλές εποχές όταν περπατούσες στην Πόλη, δεν άκουγες τουρκικά, ελληνικά άκουγες. Τι ωραία ήταν να βλέπεις που γυρνούσαμε τον Επιτάφιο όλες οι εκκλησίες μαζί. Όταν το μίσος μας έφερε στην κατάσταση... και σε μια βραδιά μας κάψανε τα μαγαζιά μας, τα σπίτια στις περιοχές που καθόταν ο ελληνισμός όπως τα φημισμένα Ταταύλα, αναγκαστικά και εμείς να φύγουμε δια τον φόβο των Ιουδαίων, γιατί μας λέγανε σήμερα τα μαγαζιά σας αύριο την ζωή σας θα πάρουμε. Όταν ακούς τέτοια πράγματα μπορείς να μείνεις σε τέτοιο τόπο; Εμείς διαλέξαμε την Αυστραλία, όσο μακριά ήταν να φύγουμε από την Τουρκιά. Παρόλο που οι φίλοι μας οι Τούρκοι μας λέγανε, Στέφανε μπν φοβάστε, κάτσε εδώ, εμείς θα σας υπερασπιστούμε. Εδώ είναι η πατρίδα σας. Κι όπως ήταν... Η πατρίδα μου.»

